

Ivo Mijo Andrić

U ZDRAVOM TIJELU ZDRAV UM

Zbornik aforizama: ČETVRTA DOZA, Udruga hrvatskih aforista i humorista, Zagreb, 2021.

Nakon *Stožera i maski*, u trećoj godini bjelosvjetske pandemije korona virusa, iz ordinacije Udruge hrvatskih aforista i humorista stiže nam *Četvrta doza*. Riječ je o zborniku aforizama i humorističkih uradaka pripremljenih od strane stručnjaka vedrih misli i britkog satiričnog jezika, koji bolesti tijela i društva liječe zdravim duhom. Ta metoda iscjeljenja i borbe protiv sila zla i stradanja poznata je još od vremena antičke Grčke u kojoj su aforizmi, uz biljne pripravke, bili glavni medicinski pomagači u očuvanju ljudskog zdravlja i veselja.

Općepoznatu narodnu izreku „u zdravom tijelu – zdrav duh“, hrvatski su aforisti i humoristi pojačali sintagmom „sa zdravim duhom do zdravog tijela“. Tako su otvorili stranice novog zborničkog priručnika za gimnastiku uma i vraćanja osmijeha na lica, kako imuno kompromitiranim, tako i nekompromitiranim pripadnicima svoje vrste. Za očekivati je da će tom svojom humanom spisateljskom gestom pripomoći svima koji vjeruju da je lijepa riječ bolja od svakog ružnog djela koje dolazi od prirode, ili iz kvarnog ljudskog mozga.

Četvrta doza, koju medicinski djelatnici nazivaju docjepljivanjem ili revakcinacijom, ima za cilj da pojača imunološku snagu organizma protiv korona-virusne pošasti. U aforističkom slučaju cilj je pojačanje duhovne snage stanovništva koja je, zbog svega što nam se radi i događa u svakodnevnom životu, kod mnogih na izrazito niskoj razini. Zbog toga je 90 hrvatskih aforista i humorista, predvođenih glavnim urednikom zbornika Jandrom Drmićem i predsjednikom UHAH-a Mladenom Vukovićem, udružilo snage i priredilo libar vedrih misli, čija je glavna zadaća da, u trenutku čitanja, vrate osmijeh na lice i vedrinu u dušu i oči svakoga dobronamjernog čitača. Ako se to desi, onda je svrha objave ove knjige u potpunosti ostvarena.

Zbornik *Četvrta doza* okuplja na jednom mjestu najpoznatije hrvatske aforiste koji aktivno djeluju ili su djelovali do dana njegove objave. Na njegove stranice uvršteni su radovi koji su nastali od vremena objave prethodnog zbornika. To potvrđuje vitalnost hrvatske aforističke i humorističke scene koja se, iz godine u godinu, obogaćuje novim mlađim autorima i njihovim djelima, a ujedno je i dobar znak vraćanja humora u svakodnevni život ljudi, koji je bio potisnut u drugi plan u vrijeme rata i u prvom poslijeratnom razdoblju.

Među zastupljenim autorima najviše je onih koji se humorom bave desetljećima i čija djela susrećemo na stranicama listova i časopisa ili na internetskim portalima. Mnogi od njih za svoj su rad pobrali vrijedne nagrade i priznanja, kako u zemlji, tako i u inozemstvu. Drugi su na dobrom putu da im se pridruže, jer iz škole hrvatskog aforizma svake godine izlazi sve

više dobrih ili vrlo dobrih učenika. Vidi se to i iz aforizama koje prepisujem iz zbornika kao dokaz univerzalne vrijednosti hrvatske aforistike.

Da su humor i šale važna duhovna i materijalna činjenica i dobitna kombinacija u ljudskom životu, davno se uvjerio umirovljeni sveučilišni profesor Željko Bajza koji kaže: *Najviše se volim šaliti na svoj žiro-račun*. S razlogom vjerujemo da je taj račun pozitivan i da nikada nije bio u „crvenom“. Jednako tako, vjerujemo i optimističnom aforizmu Slavice Bakšaj koja daje preciznu matematičku uputu u stilu: *Razmišljaj pozitivno. Nadaj se negativnom nalazu*. Doajen aforistike i lijepe pisane riječi, Josip Balaško podsjeća nas da: *Otvorenoj duši rana teško zarasta*, dok Ivan Bašić daje jasnu definiciju ratničke naravi: *Tko ne vodi borbu sa sobom, ratuju protiv drugih*. Takvih je, nažalost, puno među nama i oko nas. Da njih nije, mir bi bio vječno stanje na Zemlji. Svetislav Biljanović nas podsjeća da: *Duboke misli ne tonu*, a Helena Bindža Dračlin, kroz igru riječi mudro konstatira: *Prijeđeš preko svega, a onda sve to pređe preko tebe*. Koronarnu crno-bijelu sliku Marinko Čavar realistično opisuje aforizmom: *Jedni od korone umiru, a drugi se bogate*. Možda se u tom aforizmu krije odgovor na pitanje o razlozima i uzročnicima pojave korone u 21. stoljeću. U vezi s tim, Ivica Kesić opravdano pita: *Kad padnu maske, hoće li to biti kraj pandemije ili kraj igrokaza?* Realističan opis naše i svjetske zbilje daje i Nađan Dumanić u aforizmu: *Svi sustavi padaju, samo vladajući raste*. Na sličan način sumornu današnjicu opisuje i Abdurahman Halilović Ahil koji kaže: *Da nije bilo rata, ne bismo danas umirali na rate*. U vremenu tranzicije: *Mladima je država kao rođena majka. Rode se kad iz nje izađu* – kaže Savo Ilić, koji nas je napustio nakon cijepjenja trećom dozom „moderne“. Mate Ivandić svjedoči da: *I na granici ludila sirotinja plaća carinu*. A Danko Ivšinović dobronamjerno savjetuje: *Ako si u banani, ne mora to znati svaki majmun*. Pravopisnim temama bavi se bivši medicinar Martin Jakšić koji ispravlja jednu rodovsku zabludu naših političara. On, naime, zaključuje kako: *Nije Amerikancima Hrvatska partner nego – partnerica*. Osvrćući se na učestale potrese, Dražen Jergović zaključuje: *U pasivnoj državi aktivne su još samo tektonske ploče*.

Po aforističkom stajalištu Velimira Karabuve; *Najodaniji su oni istomišljenici koji ne misle*. Ivan Katić na to pridodaje da: *Misao nema udarnu iglu, ali se može ispaliti*. Književnica Zorica Krznar – Blagec podsjeća neoprezne na živu istinu koja glasi: *Ako srljaš u propast, mnogi će ti pomoći*. Jasno je, dakako, da će ta pomoć biti nesebična. Dok je pratio stočarske teme, Dragutin Lončar je uočio kako: *Udruga mljekara ima više članova nego krava*. Zato nam je valjda otkupna cijena mlijeka niža od cijene pitke vode u trgovinama. Slična zapažanja ima i Tonka Lovrić koja otkriva da: *Mesar zna što je bolja polovica*. Prehrambenim temama bavi se i Danica Majnarić, iz čije aforističke kuhinje dolazi aforizam: *Sit gladnom vjeruje, ali mu ne da*. Na to se nadovezuje Aldo Matelić domišljenom općenarodnom izrekom: *Siromah se rijetko uhvati na jelu*. Nekadašnji sindikalist Stanislav Maroja rezolutno poručuje: *Ne može se pranjem mozga doći do čiste savjesti*. Razlog tomu je, kako zapisuje Petar Pilipović, što: *Dobro ispran mozak brzo se suši*. Po tom pitanju Tomislav Mihanović ide korak dalje pa kaže: *Do čiste savjesti dolazi se selekcijom otpada*. Veliki meštar aforistike Marinko Mijović sveprisutno jednoumlje opisuje sentencom: *Neke glave podsjećaju na antene koje primaju signal samo s jednog odašiljača*. Istočnog ili zapadnog, svejedno. Jer, kako bi rekao Darko Mrkonjić: *Bolje je biti ateist, nego vjerovati u male bogove*. U ljudskom obliku, podrazumijeva se. Potvrđuje to i Boris Nazansky riječima: *Ne može baš svaka budala doći na vlast. Samo najveće*. To praksa potvrđuje u neograničenom broju slučajeva. Da nije tako, ljudi bi danas govorili umjesto oružja. *Svaki početnik je težak*,

svjedoči Živko Prodanović, a Miro Radaljdomića kako: *Svaka prošlost nije povijest*. Dokaz za to nalazi se u aforizmu Tomislava Supeka, koji navodi zoran primjer jednog povjesničara: *Taj povjesničar je od krive prošlosti sagradio pravu vilu*. Milan Rupčić tvrdi da kod nas: *Ni mozak na pašu ne može bez poticaja*, a Nikola Šimić Tonin da je: *Lijepa Naša, za onoga tko se „snaša“*. Po mišljenju Ante Tešije: *U Hrvatskoj svi nevini. Zato i odumire*. No, to i nije tako važno jer, po mišljenju Đurđe Vukelić Rožić: *Hrvatska je dobra domovina, nesebično daje onima koji uzimaju*. To jednoglasno potvrđuje i Miroslav Vukmanić aforističkom konstatacijom: *Od prošlog rata nismo izvukli nikakve pouke. Samo mirovine*. A Mladen Vuković sve to zaokružuje satiričnom domoljubnom mišlju, koja u optimističnoj varijanti glasi: *Prošli smo buran razvoj od močvare do žabokrečine*. Na tom razvojnom putu, kako kaže Nedo Zuban: *Narodno blago je na sigurnom. Počiva u privatnim trezorima*. A naši dobri i vrijedni... *Beskućnici su za dom spremni, ali ga ne mogu plaćati*, primjećuje Zdravko Žarković. Tu blijedu socijalnu sliku društva u tranziciji Darko Žigrović zaokružuje aforizmom: *Kontejneri su izvor zaraze, ali i prehrane*.

Za kraj ove prepisivačke literarne tehnike ostavio sam jednu poučnu aforističku misao Mare Ožić-Bebek, koja na hrvatskom jeziku glasi: *Loše mi se piše, jer sve manje - čitam*. I njoj pridodao primisao Zlatka Tomića: *Ništa ne čitam, a i to jedva stižem*. Duboko vjerujem da ove čitke misli na svim jezicima svijeta imaju isto značenje.

Pa, gospodo moja, čitajte više da se i vama ne bi loše pisalo.